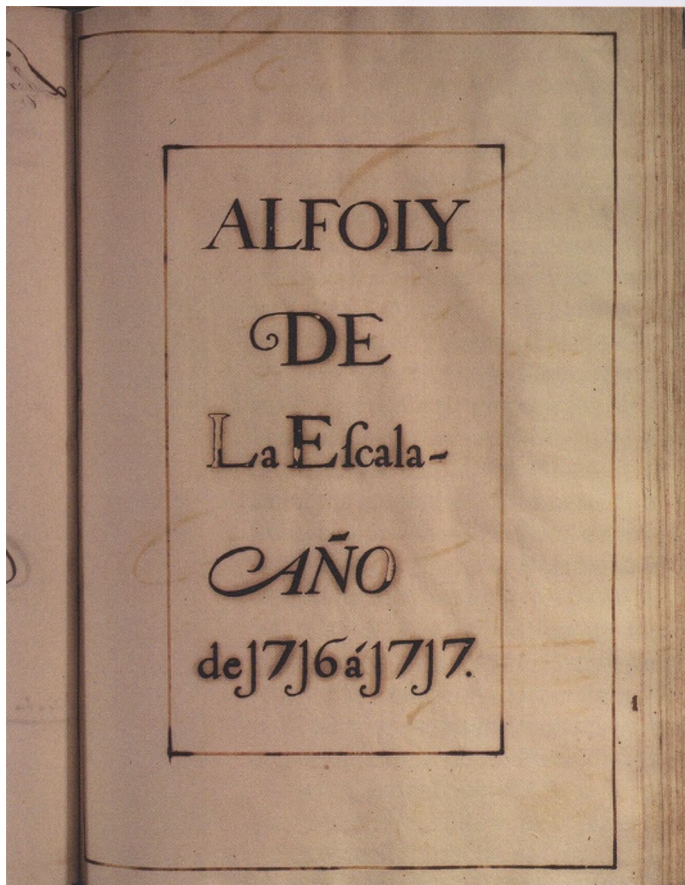

Amb la fi del monopoli de la sal, l'any 1869, l'edifici es llogà per a indústries vinculades a la salaó de peix i a la producció de vi, com el taller de construcció de botes i barrils de can Paltré, els salins de can Juhé, can Calloí i Serrats, can Sunyer i el salí del Pòsit de Pescadors. Fou la seu d'associacions com La Pescadora, creada el 1915, o el Pòsit de Pescadors, creat el 1919, fins a la dècada de 1950 aproximadament. A partir de llavors quedà abandonat i s'anà degradant. La seva conservació va ser objecte de campanyes de defensa i de reivindicació per a destinar-lo a un ús social i cultural.

L'any 1975 l'edifici de l'Alfolí de la Sal estava en un lamentable estat d'abandonament i, junt amb el cementiri mariner, amenaçats de destrucció. Fou llavors que es va constituir la Comissió de Defensa de l'Arquitectura Popular. Després d'una intensa campanya de recollida de signatures i d'actes en defensa del patrimoni escalenc, es va aconseguir que el Ministeri de Cultura, el 1978, declarés els dos edificis Monumentos Histórico Artísticos de Interés Local. Amb l'arribada de la Democràcia, la Generalitat de Catalunya els declarà, el 1984, Monuments Histórico Artísticos d'Interés Nacional, amb l'informe favorable d'Enric Casassas i Simó, president de l'Institut d'Estudis Catalans. El 1993, amb l'aprovació de la nova Llei del Patrimoni Cultural Català, foren declarats Béns Culturals d'Interés Nacional, amb l'informe favorable d'Eduard Carbonell i Esteller, director General del Patrimoni. L'edifici estava salvat, però seguia en mans privades. Per aquest motiu, l'any 2005 el Centre d'Estudis Escalencs, amb el suport de membres de la UBET (Unió de Botiguers i Empresaris Turístics de l'Escala), va impulsar la campanya «L'Alfolí per al poble», reivindicant el seu ús social com a espai de preservació de la memòria de l'Escala.

L'any 1997, amb motiu del III Centenari de l'Alfolí de la Sal, des de l'Arxiu Històric es va organitzar la Festa de la Sal, que formava part d'un programa de quatre festes de commemoració de fets històrics i monuments de la vila: 1995, centenari de l'enllumenat elèctric, Festa de la Llum, 1996, II centenari del safareig i la font públics, Festa de l'Aigua, 1997, III Centenari de l'Alfolí de la Sal, Festa de la Sal i 1998, IV Centenari de la torre de Montgó, Festa del Foc. La Festa de la Sal es va celebrar a la platja de l'antic port recreant l'arribada dels vaixells carregats de sal, la descarregada de sal a l'Alfolí, els antics oficis mariners, danses i cançons tradicionals, protagonitzada per la mateixa gent del poble i que va atraure milers d'espectadors. D'acord amb el propietari es va organitzar l'exposició «La sal de la vida», que en tres setmanes va atraure 12.000 visitants. La festa va servir també per reivindicar el paper de l'Alfolí en la història de l'Escala i el seu ús social. Des de llavors, cada any el poble de l'Escala fa un homenatge als avantpassats pescadors i saladors en una festa que la Generalitat de Catalunya ha declarat Patrimoni Festiu de Catalunya per la implicació de la societat escalenca en la recuperació del patrimoni.

Finalment, l'any 2006 l'Ajuntament de l'Escala va comprar l'edifici i va començar la seva restauració, amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Girona i fons europeus. La restauració va anar a càrrec del despatx d'arquitectes Fusas i Viader. El 2017 es va inaugurar com a Museu de l'Escala. L'Alfolí de la Sal, que al segle XVIII va impulsar el creixement econòmic i social de l'Escala, és ara un espai on el poble de l'Escala preserva la seva memòria, explica la seva identitat al món i fomenta el respecte envers el patrimoni cultural i natural. L'Alfolí de la Sal és, sens dubte, l'edifici més emblemàtic de la història de l'Escala.

Primera pàgina del llibre de l'Alfolí de la Sal de l'Escala, 1716-1717. Arxiu de la Corona d'Aragó.

UNA JOIA DOCUMENTAL

Fins fa poc, no era gaire el que podíem explicar de l'Alfolí. La historiadora Marina Esteban² fou la primera en parlar-ne a la seva tesi doctoral, citant els càrrecs dels administradors que va trobar a l'Arxiu Parroquial de l'Escala, a partir de 1728. Els articles posteriors afegien dades sobre el comerç de la sal i d'història oral³. Però la localització recent dels llibres de

2. ESTEBAN I SASTRE, Marina, "La Escala, un ejemplo de supervivencia", tesi doctoral dirigida per Jordi Nadal i Oller, Universitat de Barcelona, 1976, revisada i traduïda posteriorment per l'autora i publicada per l'Ajuntament de l'Escala el 2001.

3. CASASSAS I SIMÓ, Enric i RÀFOLS I ROVIRA, Josep M. "La sal de l'Alfolí" i BOIX LLONCH, Lurdes i PIÑERO COSTA, Miquel D., "L'Alfolí i la sal a l'Escala", a Fulls d'Història Local, núm. 62, Ajuntament de l'Escala, maig-juny 1997.

BOIX I LLONCH, Lurdes, *L'Alfolí i la Festa de la Sal*, Ajuntament de l'Escala, 2007.

FONT BATLLE, Mariona, *Dades sobre l'administrador de l'Alfolí Anton de Lassera*, en curs de publicació.

Plaça Victor Català, 6 · L'Escala - Girona · Tel. 972 77 00 93